

Område: Sundhedsområdet  
Afdeling: Praksisafdelingen  
Journal nr.: 12/9055  
Dato: 7. maj 2012  
Udarbejdet af: Helle Bruun  
E-mail: Helle.Bruun@regionsyddanmark.dk  
Telefon: 76631412

## Notat

# kataraktoperationer

### Kataraktoperationer i praksis.

Grå stær operationer er ikke omfattet af overenskomsten. Ifølge protokollat i overenskomstens vedrørende grå stær operationer kan de enkelte regioner indgå aftale med de praktiserende speciallæger om udførelse af grå stær operationer i praksis. Aftalerne indgås enten som kontrakter over en flerårig periode eller efter udbud for en enkeltstående opgave i forbindelse med ventelisteafvikling eller lignende.

I Region Syddanmark er der i dag indgået aftale med praktiserende øjenlæger i henholdsvis Vejen, Esbjerg, Trekantområdet og på Fyn. Aftalerne giver praksis mulighed for at udfører et fast antal operationer om året. Til aftalerne er der knyttet en række kvalitetskrav udarbejdet af det regionale specialråd.

Det samlede årlige antal grå stær operationer i praksis var i 2011 på 4.070 ekskl. harmonikaaftalen på Fyn, som kun udløses efter regionens vurdering. Der er indgået aftale med øjenlæger på Fyn, som hver har en kvote på 343 op., øjenlæger i Trekantområdet der hver har en kvote på 385 op. og øjenlægepraksis i den sydvestlige del af regionen, der hver har en kvote på 300 op.

Der blev i 2011 udført 4.424 grå stær op. i praksis til en samlede udgift på ca. 26,3 mio. kr. Antallet af operationer var fordelt som følgende: Fyn 2.763 (inkl. harmonikaaftale), Trekantområdet 768, øjenlægepraksis i den sydvestlige del af regionen 893.

Prisen i praksis er pt. for grundaftalen 6.028 kr. og for harmonikaaftale 5.947 kr. DUF taksten er på henholdsvis 4.829 kr. 5.366 kr. (Hvis ydernummer honorar svarende til den lave takst)

Regionsrådet har i forbindelse med budget 2012 besluttet, at der skal ske en besparelse på et sted mellem 2,3 og 4,5 mio. kr. på grå stær operationer i praksis. Der pågår aktuelt forhandlinger med praksis herom.

### Aktuelle priser i Region Syddanmark:

Nedenstående tabel viser et forsøg på at sammenligne de aktuelle priser på grå stær operationer i Region Syddanmark pr. april 2012.

	Aftale Praksis		DUF*	Sygehus		Friklinikken i Give ***
	Grundaftale	Harmonika		DRG takst	meraktivitet**	
Konsultation/ Forundersøgelse	233	233	5.366/4.829	954	525	467
Grå stær takst	6.028	5.714		4.271	2.348	2.093
1. Efterkontrol	-	-		954	525	467
<b>I alt</b>	<b>6.261</b>	<b>5.947</b>	<b>5.366/4.829</b>	<b>6.179</b>	<b>3.398</b>	<b>3.028</b>

\* DUF-afregning – Ydere med ydernumre honoreres til den lave takst.

\*\* Meraktivitetsafregning honoreres med 55% af DRG-værdien.

\*\*\* Friklinikken honoreres formelt set med 61% af DRG-værdien. I praksis har den aktuelle afregning dog i nede på 49% og det forventes at afregningen fremover vil være på samme niveau.

#### Priser øvrige regioner:

- Region Midtjylland har opsagt deres aftaler. Regionsrådet i Midt har givet mandat til, at der kan indgås aftale til DUF-taksten (4.829 kr.) Flere øjenlæger i midt har forlænget deres aftaler til et honorar svarende til DUF-taksten.
- Region Sjælland har indgået aftale til et honorar der ligger 100 kr. under DUF-taks – altså 4.729 kr. Aftalen er indgået med 7 øjenlæger med ydernummer, som hver har en kvote på 400 op.
- Region Nordjylland er i gang med forhandlinger – her er udspillet et honorar på 4.200 kr.
- Region Hovedstaden har aftaler der ligger under 4.000 kr., men de er ikke sammenlignelige grundet lagt større volumen af operationer.

Som det fremgår af ovenstående er der behov for en ny aftale med et betydeligt laver honorar - dels på grund af regionsrådets beslutning om besparelse dels kan det ikke forsvares at have aftaler med et honorar de ligger lagt over "markedsprisen".

## Katarakter Esbjerg kontra lokal kontrol af patienter fra Esbjerg

### Baggrund

I forbindelse med udmeldingen af den nye specialeplan fra Sundhedsstyrelsen besluttede Regionsrådet den 25. maj 2009 at lukke Øjenafdelingen i Esbjerg på baggrund af anbefalinger fra en rapport udarbejdet fra en arbejdsgruppe. Udmeldingen skete blandt andet på baggrund af, at sundhedsstyrelsen skønnede det nødvendigt med et befolkningsunderlag på 450.000 til 500.000 for at sikre bæredygtige faglige miljøer – hvilket regionen knapt lever op til med de tre fortsættende afdelinger.

Arbejdsgruppen bestod fagligt set af øjenlæger fra de implicerede øjenafdelinger samt lokale øjenlæger fra speciallægepraksis i Esbjerg området (delepraksis v/ Flemming Møller og Thomas Knutzen) Man ønskede i arbejdsgruppen både at tilgodese lokale borgeres behov for øjenlægebetjening i nærområdet og sikre nok aktivitet til opretholdelsen af de 3 fremtidige

øjenaafdelinger.

Arbejdsgruppen udarbejdede derfor et forslag til fordeling af aktiviteten fra Esbjerg til med 53% til lokale praksis og 47 % til øjenaafdelingerne. Aktiviteten til sygehusafdelingerne blev herefter fordelt med en overvægt til Sønderborg (47%) for fremadrettet at sikre en bæredygtig afdeling med høj faglig kompetence.

Med udgangspunkt i denne optik, anbefalede arbejdsgruppen at fordele de ca. 1200 årlige katarakt funktioner med 600 patienter til praksis og 600 til øjenaafdelingerne. Man ønskede både at tilgodese de lokale patienter i Esbjerg ved at sikre dem behandling i nærområdet – man ønskede samtidig at sikre at der fortsat kan være 3 øjenaafdelinger i Region Syddanmark og her udgør kataraktoperationerne en væsentlig del af aktiviteten.

For at sikre kapacitet i praksis i henhold til den øgede arbejdsmængde blev det anbefalede at der blev oprettet 2 nye fuldtidsydernumre i Esbjerg.

Den øgede afstand til behandlingen i henholdsvis Sønderborg og Vejle indgik i arbejdsgruppens vurdering. Regionsrådet godkendte således, at afsætte godt 1,2 mio. kr. til forøgede transportomkostninger til siddende patientbefordring.

I forbindelse med nedlæggelsen af Øjenaafdelingen i Esbjerg blev der gruppen ligeledes oprettelse af 2 nye ydernumre i Esbjerg. De nye ydernumre blev tildelt Jan Mørkenborg (Øjenklinikken Nørregade) og Thomas Knutzen (øjelægerne Møller og Knutzen).

### Grå stær aktivitet for Esbjerg borgere

Tabel 1: Aktivitet i sygehusregi 2011

2011	Sygehus					I alt
	OUH	Esbjerg Øjenkirurgisk Klinik	Sønderborg	Vejle	Friklinikken Give	
Øvrige kommuner	2.552	212	1.502	2.917	526	7.709
Esbjerg borgere	44	499	18	587	49	1.197
I alt	2.596	711	1.520	3.504	575	8.906

Kilde: E-Sundhed

Tabel 1 viser at knap 1200 patienter fra Esbjerg har fået foretaget en grå stær operation i 2011 – heraf er godt halvdelen opereret på regionens øjenaafdelinger, hovedparten i Vejle – kun 18 patienter i Sønderborg. De resterende patienter er hovedsagligt opereret i Esbjerg øjenkirurgisk Klinik.

**Tabel 2: ventetider for grå stær i sygehusregi.**

<u>Behandlingssted</u>	Grå stær		
	<u>Første undersøgelse</u>	<u>Ambulant behandling</u>	<u>Behandling ved indlæggelse</u>
<u>Øjenafdelingen, Direktionen, Sygehus Sønderjylland, Region Syddanmark</u> Info: Kontakt afdelingen for nærmere information vedr. behandling for grå stær under indlæggelse. Opdateret 29.03.2012	2 uger	2 uger	
<u>Friklinikken Region Syddanmark (Give), Region Syddanmark</u> Info: Friklinikken er beliggende i Give Opdateret 17.04.2012	2 uger	4 uger	
<u>OUH Øjenafdeling E (Odense), Ouh Odense Universitetshospital, Direktionen, Odense Universitetshospit</u> <i>Opdateret 09.01.2012</i>	32 uger	3 uger	20 uger
<u>SLB Øjenafdeling (Vejle), Direktionen, Sygehus Lillebælt, Region Syddanmark</u> Opdateret 23.04.2012	40 uger	8 uger	8 uger

Ovenfor i tabel 2 ses ventetiderne for grå stær operationer trukket på venteinfo d. 24. april 2012. Det ses at ventetiden for Vejle ligger på 40 uger og kun 2 uger i Sønderborg. **Det kan undre**, at der ikke er flere patienter fra Esbjerg, der vælger at lade sig operere i Sønderborg. Langt størstedelen af patientgruppen vil endvidere være berettiget til transport til Sønderborg.

**Tabel 3: Antal operationer på Esbjerg og Varde borgere i Speciallægepraksis.**

Klinik	2011
Møller og Knutzen, Esbjerg	295
Øjenklinikken Nørregade, Esbjerg	299
Gitte Gyldenkerne, Vejen	280
Rikke Schmedes, Billund	383

**Ventetid i ovenstående øjenlægepraksis.**

I henhold til overenskomsten for Speciallægehjælp har speciallæger siden 1 juni 2011 skulle oplyse ventetider for ikke akutte patienter på deres praksisdeklarationer på Sundhed.dk.

Ventetiden i praksissektoren til almindelige øjenundersøgelser er en vigtig faktor, da det bør sikres at de basale øjenlægefunktioner opretholdes i forbindelse med udlægning af grå stær operationer.

Klinik	Ventetid
Møller og Knutzen, Esbjerg	5 uger
Øjenklinikken Nørregade, Esbjerg	8 uger
Gitte Gyldenkerne, Vejen	12 uger
Rikke Schmedes, Billund	10 uger

### Befordring.

Hovedregelen er at man selv skal sørge og betale transport til og fra sygehuset.

Regionen yder dog tilskud til transportudgifter til og fra det nærmeste sygehus, hvor man kan blive behandlet efter regionens visitationspraksis, svarende til billigste offentlige transportmiddel.

- Bor man mere end 50 km. fra sygehuset, og har en samlet billetudgift på mere end 60 kr. tur/retur, eller
- Man er pensionist (ikke efterlønsmodtager) og har en samlet billetudgift på mere end 25 kr. tur/retur

Regionen tilbyder transport til og fra det sygehus, hvor man kan behandles efter regionens visitationspraksis.

Der tilbydes siddende transport, hvis sygehuset vurderer, at patienten af helbredsmæssige årsager ikke kan benytte offentlige transportmidler og hvis patienten samtidig opfylder en af følgende betingelser:

- Afstanden fra folkeregisteradressen til sygehuset overstiger 50 km.
- Man er pensionist (ikke efterlønsmodtager)
- Hvis du på sygehusets foranledning midlertidigt hjemsendes på weekendophold, kortere ferie eller lignende eller man i forbindelse med sygehusbehandling indkaldes til videre ambulante behandling

For øjenpatienter fra Sydvestjysk Sygehus' optageområde er både øjenafdelingen på Sygehus Sønderjylland, Sønderborg og øjenafdelingen på Sygehus Lillebælt, Vejle Sygehus, regionsrådets visitationspraksis for befordring.

Vælger man at lade sig behandle efter regler om DUF og benytte sig af et offentligt eller privat sygehus, som ikke er en del af Region Syddanmarks behandlingstilbud, skal man selv sørge for og betale transporten.

Patienter henvist til Friklinikken er pr. definition at betragte som fritvalgspatienter, idet patienterne henvises på grund af ventetid på andre enheder. Der kan således ikke gives befordring til Friklinikken, men patienten kan være berettiget til godtgørelse af billigste forsvarlige transportmiddel til nærmeste sygehus, hvis man opfylder betingelserne. Dette gælder uanset om patienten er henvist fra praksis eller omvisiteret via sygehusafdeling

Der findes ingen eksakte opgørelser over transportudgifter for patienter opereret for grå stær operationer.

#### **Lokal kontrol af kataraktpatienter i Esbjerg.**

"De vagtsomme gamle" (DVG) fra Esbjerg henvendte sig i juli 2011 med en forespørgsel om patienter kunne kontrolleres af lokale øjenlæger efter grå stær operationer i Esbjerg. Sundhedsstaben afdækkede herefter mulighederne og efter et møde med Øjenafdelingen på Vejle Sygehus enedes man om, at man kunne placere kontrollerne hos de lokale øjenlæger i Esbjerg. Efterfølgende har Praksisafdelingen sonderet mulighederne for at indgå en aftale med de lokale øjenlæger.

Praksisafdelingen fremsendte forespørgsel til specialerådsformanden og specialerepræsentant for øjenlægepraksis for en tilbagemelding på, hvorvidt de finder kontrollen kan foregå i praksis.

Efter begge parters opfattelse er der intet til hindrer for, at alle øjenlæger (også ikke kataraktopererende) kan foretage 1. efterkontrol af patienter opereret i sygehusregi. Specialerepræsentanten for øjenlægepraksis oplyste endvidere, at han havde drøftet sagen med øjenlægepraksis i Esbjerg (øjenklinikken Møller & Knutzen), som var indforstået hermed.

På baggrund heraf blev brev med forespørgsel om deltagelse i en aftale fremsendt praksis. De indkomne tilbagemeldinger var forskellige. En praksis var indforstået hermed. En mente ikke der var behov for en aftale, men så det som en selvfølge, at se patienten, ud fra almindelige - skrevne og uskrevne - anvendte lægelige principper for fagligt godt kvalitetsarbejde. De to kataraktopererende praksis ønskede derimod ikke en aftale, men en øgning af deres kataraktkvote.

Sagen har været drøftet i Samarbejdsudvalget for Speciallæger, hvor det blev besluttet, at praksis specialerepræsentant på ny tager kontakt til de pågældende øjenlæger med henblik på indgåelse af en aftale.